

Rekham Classes:

<https://youtube.com/@sureshrekham2?si=Bphq3lIGU7v3yWQS>

https://t.me/JobsIndia_StudyMaterial

జనవరి 2025 – Polity

1. న్యాయాన్ని పొందే హక్కు పరిమితి కాదు

ప్రజాస్వామ్య తత్వం అయిన న్యాయాన్ని పొందే హక్కును గుర్తిస్తూ, సుప్రీంకోర్టు ఇటీవల అనవసరమైన కేసులను పదే పదే వేసిన వ్యక్తికి జరిమానా విధించింది.

న్యాయాన్ని పొందే హక్కు అంటే ఏమిటి?

ఇది చట్టపరమైన ఒక సూత్రం, దీనివల్ల ప్రజలు న్యాయ సంస్థల ద్వారా పరిష్కారాలను కోరే అవకాశం పొందుతారు. అనితా కుశ్వాహా వి. పుషప్ సుదన్ (2016) కేసులో సుప్రీంకోర్టు ఈ హక్కును భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్స్ 14 మరియు 21 ప్రకారం మౌలిక హక్కుగా గుర్తించింది.

ఇతర రాజ్యాంగ ప్రావధానాలు

- ప్రాంబులం – సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయాన్ని హామీ ఇస్తుంది
- ఆర్టికల్ 39A – ఉచిత న్యాయసహాయం
- ఆర్టికల్స్ 32 & 226 – నివారణలు, రిట్లు
- పబ్లిక్ ఇంటరెస్ట్ లిటిగేషన్ – లోకస్ స్టాండి ని సడలిస్తుంది
- ప్రత్యామ్నాయ వివాద పరిష్కార పద్ధతులు – తక్కువ ఖర్చుతో పరిష్కారాలు అందించే విధానం

2. న్యాయానికి సమగ్ర ప్రాప్తికి నూతన పరిష్కారాలు (DISHA పథకం)

హమారా సంసద్ – హమారా స్వాభిమాన్ ప్రచారాన్ని రాజ్యాంగ అమలుకు 75 ఏళ్లు పూర్తయిన సందర్భంగా ప్రారంభించారు.

DISHA పథకం గురించి:

- ప్రారంభం: 2021లో న్యాయ మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా

- కాలపరిమితి: 2021 – 2026

- ఉద్దేశ్యం: రాజ్యాంగంలోని ప్రాభులం, ఆర్టికల్స్ 14, 21 మరియు 39A ప్రకారం "న్యాయం అందరికీ" అనే లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడం

3. జైలు మాన్యువల్ మరియు సంస్కరణల చట్ట సవరణ

కుల వివక్షను తగ్గించేందుకు, హోం మంత్రిత్వ శాఖ 2016 మోడల్ జైలు మాన్యువల్ మరియు 2023 మోడల్ జైలు చట్టంలో మార్పులు చేసింది.

పరమైన నేపథ్యం: సుప్రీంకోర్టు యొక్క సుకన్యా శాంతా వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా కేసులో ఇచ్చిన తీర్పును అనుసరించి సవరణలు చేయబడ్డాయి.

https://t.me/JobIndia_StudyMaterial

4. విలీన సిద్ధాంతం

ఇటీవల సుప్రీంకోర్టు విలీన సిద్ధాంతం గురించి ప్రాముఖ్యతను వ్యక్తం చేసింది.

వివరణ:

- Kunhayammed v. State of Kerala (2000) కేసులో వివరించబడింది.

- ఒకే విషయంలో ఒకేసారి ఒక తీర్పు లేదా ఉత్తర్వీ వర్తిస్తుంది.

- పైకోర్టు తుది తీర్పు ఇవ్వగానే, అది దిగువకోర్టు తీర్పులో విలీనమవుతుంది, మరియు పైకోర్టు తీర్పు ఫైనల్.

5. వికసిత్ పంచాయత్ కర్మయోగి

సిబ్బంది, ప్రజా ఫిర్యాదులు మరియు పెన్షన్ల మంత్రిత్వ శాఖ డిసెంబర్ 25న వికసిత్ పంచాయత్ కర్మయోగి కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది.

వివరాలు:

- ఆదర్శ పాలన దినోత్సవం – అటల్ బిహారీ వాజ్‌పేయి పుట్టినరోజు సందర్భంగా జరుపబడుతుంది.

- లక్ష్యం: పంచాయతీ రాజ్ సంస్థల సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం
- భాగం: "ప్రశాసన్ గ్రామం కి బెర్" ఉద్యమం
- ఫలితం: గ్రామ స్థాయిలో ప్రజల పాలనను మెరుగుపరచడం

6. CBI కు రాష్ట్ర అనుమతి అవసరమా?

సుప్రీంకోర్టు తాజా తీర్పులో - కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై కేంద్ర చట్టాల ప్రకారం కేసులు నమోదు చేయడానికి CBI కు రాష్ట్ర అనుమతి అవసరం లేదని స్పష్టం చేసింది.

పరమైన చట్టం:

- Delhi Special Police Establishment (DSPE) Act, 1946
- సెక్షన్ 6 ప్రకారం: రాష్ట్రంలో విచారణకు రాష్ట్ర అనుమతి అవసరం
- అనుమతి రకాలు: సాధారణ (General) మరియు ప్రత్యేక కేసు ఆధారిత (Case-specific)
- తాజా తీర్పు: ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు తీర్పును రద్దు చేస్తూ ఇచ్చినది

https://t.me/JobIndia_StudyMaterial

7. పే కమిషన్

కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎనిమిదవ పే కమిషన్ ఏర్పాటును ఆమోదించింది.

వివరాలు:

- ఆరంభం: 1947 నుండి మొత్తం 7 పే కమిషన్లు ఏర్పడ్డాయి
- 7వ కమిషన్ 2016లో అమలులోకి వచ్చింది, ఇది 2026లో ముగుస్తుంది
- నాయకత్వం: జస్టిస్ అశోక్ కుమార్ మాథూర్
- పనులు: ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల జీతాలు, భత్యాలు, లాభాలను నిర్ణయించడం

8. ఎడెల్మాన్ ట్రస్ట్ బారోమీటర్

ప్రతి సంవత్సరం ప్రపంచ ఆర్థిక వేదిక సమావేశం కంటే ముందు విడుదలయ్యే ఈ సర్వేను Edelman Trust నిర్వహిస్తుంది.

లక్ష్యం: 28 దేశాలలో ప్రభుత్వాలు, మీడియా, వ్యాపారాలు మరియు ఎన్జీఓలపై నమ్మకాన్ని అంచనా వేయడం

2025 ముఖ్యాంశాలు:

- తక్కువ ఆదాయ గలవారి మధ్య భారతదేశం మీడియా, ప్రభుత్వం, వ్యాపారాలపై నమ్మకంలో 3వ స్థానంలో, చైనా మరియు ఇండోనేసియాకు వెనుకబడింది
- అధిక ఆదాయ గలవారి మధ్య 4వ స్థానం
- భారతీయ కంపెనీలపై విదేశీ ప్రజలు చూపించిన నమ్మకంలో 13వ స్థానం

9. పంచాయతీ నుండి పార్లమెంట్ వరకు 2.0

లోకసభ స్పీకర్ 'పంచాయతీ సే పార్లమెంట్ 2.0' కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు.

వివరాలు:

- నిర్వహణ: జాతీయ మహిళా కమిషన్, లోకసభ సెక్రటేరియట్ మరియు గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ
- లక్ష్యం: గిరిజన మహిళలకు రాజ్యాంగం, పార్లమెంట్ మరియు పాలనపై అవగాహన కల్పించడం

https://t.me/JobsIndia_StudyMaterial

https://t.me/JobsIndia_StudyMaterial